

Beste broers

tekst: Jowi Schmitz

illustraties: Chuck Groenink

Hoogland & Van Klaveren 2020 – € 15,95
ISBN 9789089673169

Beeld met een Zilveren Griffel 2021

Groep
5-6 (NL)
Leerjaar
3-4 (B)
Trefwoorden
familie
verhuizen
natuur
avontuur
generaties
moed
dapperheid

Raf en Robbe verhuizen van de stad naar het platteland. Ze gaan op de boerderij bij hun oma en opa wonen. Mama gaat daar in het plaatselijke ziekenhuis werken. Papa gaat een cursus volgen, over weten wat je wil. Opa bouwt een toren in het midden van het bos om met zijn sterrenkijker de komeet te verwelkomen en er met oma te dansen. Maar oma wordt trager en stiller en heeft problemen met haar hart. Wanneer ze in het ziekenhuis ligt en de kinderen alleen thuis zijn volgen ze opa naar het bos... Zo verleggen Raf en Robbe hun grenzen en groeien de broers meer naar elkaar toe...

1 Inleiding

Het verhaal wordt verteld vanuit Raf, een jongen van negen. We beleven het verhaal vanuit zijn ervaring. In de boerderij komen drie generaties samen. Opa, een man van weinig woorden, (p. 16: 'Zo praat hij graag, met zo weinig mogelijk woorden.') leeft een beetje in zijn eigen wereld en bouwt in het bos een toren zodat hij samen met oma de komeet kan verwelkomen om daarna te dansen op hun lievelingsmuziek. Oma is stil, kwetsbaar, maar zorgzaam aanwezig. Papa en mama leven een beetje naast elkaar: mama gooit zich op haar nieuwe werk en vlucht zo weg van haar gezin. Papa lijkt de weg wat kwijt, na zijn zoveelste

ontslag. Hij loopt voortdurend te sporten en start een cursus: Richting geven aan je leven. Die lijkt hij op het einde wel gevonden te hebben: hij begint taartjes te bakken. De volwassenen in dit boek lijken allemaal heel erg met zichzelf bezig, waardoor Raf en zijn jongere broertje Robbie op zichzelf en elkaar zijn aangewezen. Ze komen door de verhuizing in een totaal nieuwe wereld terecht en staan er wat naar te kijken. Ook tussen hen loopt het niet altijd even lekker. Maar de broers groeien dichter naar elkaar toe, en nadat ze samen de pick up hebben bestuurd om opa naar het ziekenhuis te brengen, groeien ze uit tot *beste broers*.

2 Introductie van het boek

Bekijk de afbeelding op het omslag (bedek de titel).

- Wie zie je?
- Waar zijn de twee jongens?
- Wat doen ze?
- Is het dag of nacht?
- Waaraan kun je dat zien?
- Waarover zou dit verhaal gaan, denk je?

Onthul nu ook de titel: *Beste broers*.

- Wanneer spreek je over 'beste'?
- Bij broers/familie of bij vrienden?

3 Stad versus platteland

Op pagina 12 zegt Raf: 'Als je uit de stad komt dan denk je: dit is de stad en daarbuiten is niks. Daar woon ik vanaf nu. In niks.'

- Staat jullie school in de stad of op het platteland, denken jullie?

Zoek contact met een school in de stad als jullie school op het platteland ligt, of omgekeerd. Zo kunnen jullie eigen ervaringen over leven in de stad en wonen op het

platteland uitwisselen en vergelijken. Stel met je klas een lijstje op met dingen die je graag wil uitzoeken en bezorg deze lijst aan de andere klas. Vraag hen ook om concrete vragen en geef antwoord via zelfgemaakte filmpjes, foto's, interviews, etc. Bundel alle vragen en antwoorden, ga op zoek naar overeenkomsten en verschillen. Plan zeker ook een bezoekje aan jullie correspondentieschool!

4 Boerderij

Lees de beschrijving van de aankomst op de boerderij (vanaf pagina 11) en vraag de leerlingen een tekening te maken volgens deze beschrijving.

- Hoe ziet de nieuwe woonplek van Raf en zijn familie eruit?

Bekijk daarna de tekening van de boerderij (p. 8-9) en vergelijk die met de tekeningen van de leerlingen. Maak er een uitvergroete

kopie of scan van en laat deze zien wanneer je het boek voorleest. Zo kun je de verschillende gebouwen van de boerderij aanduiden, want misschien zijn niet alle kinderen even vertrouwd met benamingen als de deel, het bakhuis of de bietenkelder.

- Zijn er nog woorden of begrippen uit het boek die nieuw zijn?
- Wie weet wat klompen zijn?
- Een platendraaier?

5 Dapper en moedig!

Doorheen het verhaal zien we Raf evolueren van een bange en onzekere jongen naar een dappere en ondernemende jongen: hij overwint zijn angst voor de aardmannetjes, de bietenkelder en het donkere bos en hij redt zijn opa! Hou een kringgesprek wanneer het boek uit is.

- Wat is dat eigenlijk, dapper zijn?
 - Waarvoor heeft iemand moed nodig?
 - Is er een verschil tussen dapperheid en moed?
 - Wat is het tegenovergestelde van dapper?
 - Van moedig?
 - Kun je je voorstellen dat Raf soms bang is? Wat zou jij hem aanraden om zijn angsten te overwinnen?
-

Bespreek deze uitspraak van Nelson Mandela:

‘Moedig zijn is niet hetzelfde als niet bang zijn.’ Raf is doodsbenauwd als hij achter het stuur van opa’s pick up kruipt, maar hij is wel dapper: hij verlegt zijn grenzen, doet iets wat hij nooit eerder deed. Raf heeft ook een talisman: zijn tennisbal en hij vindt ook een mooi steentje.

- Heb je ook zo’n talisman/geluksbrenger die jou helpt?
- Welk voorwerp brengt je geluk?
- Hoe gebruik je het? Even aanraken, er in knijpen zoals Raf met zijn tennisbal doet?
- Kun je ook voorbeelden aanhalen van dappere en moedige mensen uit de actualiteit?
- Ken je bijvoorbeeld Greta Thunberg, de Zweedse klimaatactiviste?
- Is zij dapper en moedig?

6 Toren

Opa bouwt in zijn eentje een toren in het bos.

- Komt opa bepaalde moeilijkheden tegen bij het bouwen? Hoe lost hij die op?
-

Laat de kinderen zelf een toren bouwen met Kapla, kaarten, rietjes of ander materiaal.

7 Vriendschap

Op zijn oude school had Raf één vriend: Cees.

- Wat kom je allemaal te weten over hem in het verhaal?
 - Was hij een ‘beste’ vriend?
 - Waarom wel of niet?
 - Wat maakt een vriend tot echte of beste vriend?
-

Op zijn nieuwe school klikt het al gauw met Gerdie.

- Wat kom je allemaal te weten over haar in het boek?
 - Hoe is de vriendschap met haar?
-

Breng het boek *Hoe maak ik een vriend* (Evelien de Vlieger & Wendy Panders, Lannoo 2010) mee naar de klas. Laat de leerlingen ook hun eigen beste vriend samenstellen.

- Aan welke eigenschappen moet die voldoen?
- Wat maakt een vriend tot vriend?
- Hoe start een nieuwe vriendschap?
- Kan een zus of broer ook een goede vriend(in) zijn of worden, zoals bij Raf en Robbe?

8 Schrapgedicht

Opa is een man van weinig woorden. Soms praten mensen er op los en zeggen ze weinig met veel woorden. De schrijver Godfried Bomans zei: schrijven is schrappen. Dat nodigt uit om te gaan experimenteren met een schrapgedicht. Kopieer een pagina uit dit boek. Met een zwarte stift gaan de kinderen stukken tekst schrappen en bepaalde woorden zichtbaar houden. Die zichtbare woorden vormen het gedicht.

10 Op de leestafel

Jowi Schmitz debuteerde met *Ik heet Olivia en daar kan ik ook niks aan doen* (Lemniscaat 2011) en schrijft zowel voor kinderen als voor volwassenen. Breng nog meer boeken van haar mee, plaats haar als auteur even in de kijker.

www.jowischmitz.nl

9 Sterren & kometen

Opa heeft de komeet als kind zien passeren en nu, zoveel jaar later, komt de komeet weer langs.

- Wat weet je over sterren & kometen?

Plan een project in over de ruimte. Een heldere uitleg over waar kometen vandaan komen en naartoe gaan, staat in de *Wakker Worden Kinderlezing*.

www.nemosciencemuseum.nl

Of bekijk de video *Paxi - Rosetta en kometen*. www.youtube.com

En op deze website staat zowat alles over sterren & planeten in woord en beeld:

www.esa.int/kids/nl/leren.

Snuffel in het boekenaanbod voor een thematafel op jeugdbibliotheek.nl bij planeten.

Colofon

© Stichting Lezen (2021)

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage vanuit het leesbevorderingsprogramma de Bibliotheek op school (Stichting Lezen/Koninklijke Bibliotheek).

Auteur

Inge Umans

Vormgeving

Judith Schoffelen &
Erik olde Hanhof

www.lezen.nl